

अतिदुःखितोक्तित्वात्तस्य पुत्रकशब्दयोः पौनरुक्त्यनदोषः ॥ पुत्रकमित्यनुकंपायांकन् ॥ अदानेहेत्वंतरमप्याह ॥ अथेत्यादि ॥ यतः सुंदोपसुंदपुत्रौ कालोपमौ यमनु
 ल्यौ मारीचसुबाहू दैत्यकुलजसुंदोपसुंदाभ्यां यक्षकन्यायां जातत्वेन अगस्त्यशापेन च अतिकूरतमौ राक्षसत्वं प्राप्तौ यतस्तौ यज्ञविघ्नकरौ अतः सुतं नैव दास्यामीत्यन्वयः ॥
 ॥ २५ ॥ २६ ॥ अन्यथा भवताममानयने ॥ अनुनेष्यामि रामागमनायेति शेषः ॥ २७ ॥ इतीति ॥ सुहृतः प्रथमं शुष्कसमिद्धिः हुतः पश्चादाज्यसिक्तो अग्निरिवेति योजना ॥

बालं मेतनयं ब्रह्मन् नैव दास्यामि पुत्रकं ॥ अथ कालोपमौ युद्धे सुतौ सुंदोपसुंदयोः ॥ २५ ॥ यज्ञविघ्नकरौ तौ ते नैव दास्यामि पुत्रकं ॥ मा
 रीचश्च सुबाहुश्च वीर्यवंतौ सुशिक्षितौ ॥ २६ ॥ तयोरन्यतरं योद्धुं यास्यामि ससुहृद्गणः ॥ अन्यथा त्वनुनेष्यामि भवंतं सह बांधवः ॥ २७ ॥
 इति नरपतिजल्पनाद्विजेंद्रं कुशिकसुतं सुमहान्विवेश मन्युः ॥ सुहृत इव मखेग्निराज्यसिक्तः समभवदुज्ज्वलितो महर्षिवह्निः ॥ २८ ॥ इ
 त्यर्पे श्रीरा० वा० वा० विंशतिः सर्गः ॥ २० ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७३ ॥ तच्छ्रुत्वा वचनं तस्य स्नेहपर्याकुलाक्षरं ॥ समन्युः कौशिको
 वाक्यं प्रत्युवाच महीपति ॥ १ ॥ पूर्वमर्थं प्रतिश्रुत्य प्रतिज्ञां हातुं मिच्छसि ॥ राघवाणामयुक्तो यंकुलस्यास्य विपर्ययः ॥ २ ॥ यदीदं ते क्ष
 मं राजन् गमिष्यामि यथागतं ॥ मिथ्या प्रतिज्ञः काकुत्स्थसुखी भवसुहृद्दतः ॥ ३ ॥ तस्य रोपपरीतस्य विश्वामित्रस्य धीमतः ॥ च चाल
 वसुधा कृत्स्ना देवानां च भयं महत् ॥ ४ ॥ त्रस्तरूपं तु विज्ञाय जगत्सर्वं महानृषिः ॥ नृपतिं सुव्रतो धीरो वसिष्ठो वाक्यमब्रवीत् ॥ ५ ॥

उज्ज्वलितः रोषज्ज्वालाख्यचित्तवृत्तियुक्तः ॥ २८ ॥ इति रामाभिरामे० रा० वा० वा० विंशतिः सर्गः ॥ २० ॥ ॥ ७३ ॥ तदिति ॥ स्नेहेन पुत्रस्नेहेन पर्याकुलानि गद्गदानि
 अक्षराणि यस्मिन् तत्तस्य वचनं श्रुत्वेत्यन्वयः ॥ १ ॥ अयं विपर्ययः प्रतिज्ञाहानिरूपः राघवाणामयुक्तः ॥ यतोऽयं अस्य कुलस्य विपर्ययः नाशः ॥ विपर्ययपदार्थात्तिर्बो
 ध्या ॥ २ ॥ यदिदं प्रतिज्ञाहानिरूपं क्षमं युक्तं ॥ इदं तत्फलं च यदि क्षमं सद्यंतदा यथागतं गमिष्यामि मिथ्यावादीत्वं सुहृद्दतः सुखी भवेति विपरीतलक्षणयोक्तिः ॥ ३ ॥ धी
 मत इत्यत्र रोषं दृष्ट्वेति शेषः ॥ जगदन्यथाकरणसमर्थो यमद्यकुद्धः किं करिष्यतीति देवानां भयं ॥ ४ ॥ त्रस्तरूपं अतिशयेन त्रस्तं ॥ जगत् त्रैलोक्यं ॥ ५ ॥